

మూర్కపంచశాల
హోదారణివ్వ శతకం
(మూర్కముమాకవి విరచితము)

శ్రీ స్వామి మధుసూదనసరస్వతి గారి
బ్రహ్మవిద్యా ఆశ్రమము, కేళవపుం
అమృజతో
ప్రతిషథార్థము మరియు టీక
శ్రీ యస్. ఏ. లోకాచార్యులు,
వనస్థలిపురం - హైదరాబాదు.

ప్రకాశకులు
సాధన గ్రంథమండలి
వాజర్సేట - తెనాలి - 522 201

(C) సర్వసౌమ్యములు :

1) సాధన గ్రంథమండలి - తెనాలి.

2) రావి కృష్ణకుమారి

H. No. : 1-129, I. L. T. D. Colony (Extn)

Kothapet - Chirala - 523 157

ప్రస్తావ ముద్రణ :

భావనామ సంవత్సరం

మాఘమాసం

మహాశివరాత్రి

27-2-1995

ప్రతులు : 1000

మరాల్యము : రూ. 10/-

ముద్రణ :

తేజ & కో

ప్రీంటర్స్ అండ్ ప్రైండర్, వీరరాఘవపేట-చిరాల.

మండలి పూర్తి

“కాషాయ మంచక వివ ప్రకటిం దధానో
మణిక్యకుండల రుచా మణతా విరోధి
ప్రత్యంతసీమని ఈతో నితరాం చకాస్తి
కామాక్షి తావక కటూక్కయితీశ్వరోజ్యాసా.”

— మూకపంచశతి

(మణిమయ కుండల కాంతులు అలమి కొనుటచే శ్రీ కామాక్షి మహా
దేవియైక్క కటూక్క వీక్షణములు - మమకారమును వీడి కాషాయ
ములు గట్టి - ప్రత్యంతములను (చెవుల తుదలు - ఉపనిషత్తులు)
అంటిపెట్టుకొనియున్న యతిశేఖరునివలె ఒప్పుచున్నవి. అమ్మా! నీ
శ్రీ కటూక్క స్వరూపమున వెలియు యతీంద్రునపు వందనము)

ఇవి మూగవాని గౌంతునుండి వెల్యుడిన శ్లోక రత్నములు! ఇవి
మధు-క్షీర-ద్రాక్షా-మాధవీ మహితములు! ఇవి కంచిలోని కామాక్షి
మహాదేవి తలపై పెట్టుని ఓరీటములు! ఇవి తమ్ము ఉపాసించువార
లకు అమరత్వమును బ్రహ్మాదించు పీయుష కలశములు!!

ఇవి పదువందల శ్లోకములు. ఇదు శతకములన్నమాట!
 1. ఆర్యశతకము 2. పాదారవింద శతకము 3. స్తుతిశతకము
 4. కటూక్క శతకము 5. మందస్మిత శతకము - అనెడు పదు శత
ములు సంపుటి 'మూకపంచశతి' అను పేర విఖ్యాతము. ఈ శ్లోక
ములన్నియు అద్భుత కవితా చమత్కార సంభరితాలు. ఇంత అంద
మైన - ధారావాహికమైన - ధ్వని-వ్యంగ్య-రస-భావ-శ్లేషాద్యలంకార
మైన - ధారావాహికమైన - ధ్వని-వ్యంగ్య-రస-భావ-శ్లేషాద్యలంకార
సమన్వితమైన కవిత్వం చాలా అరుదుగా మాత్రమే చూడగలము. శ్రీ
శంకరభగవత్పాదులను గూరిచు, కాశిదాన కవీంద్రుని గూరిచు అనే
రాదు కాని, వారి కవిత కూడ దీనికి సాటి కాగలుగుతుందా? అనే

సందేహం ఉదయిస్తుంది. కేవలం అమృవారి చూపులను వర్ణిస్తూ ఒక శతకం-కేవలం ఆ తల్లి పాదాలను స్తుతిస్తూ ఒక శతకం-చిరువవ్యను వినుతిస్తూ ఒక శతకం-ఇలా చెప్పడం అనితర సాధంయి. అలా అని పునర్తకీకాని, కవితలో రసహినతకాని ఎచ్చటను కానరాదు. ఇది అధ్యతమైన గ్రంథం.

దీనిని మూకమహాకవి రచించినారు. ఆయనను గూర్చి-“మూగ వాడొకడు కంచిలోని శ్రీ కామాక్షిదేవి అలయాన్ని ఆశ్చర్యించుకొని కూర్చుండగా-తలికి ఆయనపై కరుణ కలిగి తన నోటిలో తాంబూల రసం ఆయన నోట బెట్టినది! ఆ తాంబూల రసం జిహ్వాందియానికి సోకినంతనే-పాతాళగంగ మహావేగంగా పైకి ఉబుకుతూ-తన మిాద నున్న బండరాళ్నమ ప్రక్కలకు విసిరివేసి స్వర్గ తరంగిణిని గూడ దాటిపోగల లంఘనచాతుర్యంతో పైకి ఏగసినట్లు-ఆయనలో కవితా ధార పెల్లుబీకినది” అంటూ ఒక కథ చెబుతారు. దీనికి సమర్పకంగా-

కదా కాలే మాతః కథయ కవితా క్కకరసం
సిచేయం విద్యార్థి తవ చరణ నిషేషిన జలమ్
ప్రకృత్యా మూకానా మహిచ కవితా కారణతయా
కదా ధత్తే వాణీ ముఖుకమల తాంబూలరసతామ్

— సాందర్భాలహారి

అనే శ్లోకాన్ని ఉదహరిస్తూ ఉంటారు.

కంచిలోని కామకోటి పీరాన్ని అధిష్టించిన జగద్గురువుల పరం పరలో-మూకశంకరులు అనేవారు ఒకరని, వారే దీనిని రచించినారని మరియుక గాధ.

ఈ కథనములను అలూ ఉంచి-కేవలం ‘మూకమహాకవి’-అనే శబ్దాన్ని తరచి చూస్తే-మనకు చాలా సమృద్ధమైన మహర్షిం లభిస్తుందని, అల్పజ్ఞుడైన నా యొక్క ఉహ, ఇట్టి పరిశీలనం ఇచ్చట అసమం జసం కాదు కదా! అందుచే ‘మూకమహాకవి’ శబ్దాన్నే పలుకరించి చూద్దాం!

‘పర-పశ్య నీ-మధ్యమ వై ఖరి’-అని వాక్క నాలుగు విధాలు. మనం మననోటితో పలికే మాట లేక వాక్క (స్వశ్రవణమునకు పర్శాశవణమునకు) కూడ గోచరమయ్యే వాక్క) వై ఖరి. మనం ఏమి మాటాడబోవుమన్నామో - అది - మనం వైకి మాటాడకముండు మన బుద్ధిలో రూపు కడుతూ ఉన్నది కదా! దానికి మధ్యమ అని పేరు. ఒక ఊహాను ప్రీదిలీ ప్రీదలకముందే యోగులు దానిని దర్శింపగలరు. అట్టి దొగిజన వేద్యమైన సూక్తమైన వాక్క ‘పశ్య నీ’ అనబడు తుంది. ఇక పరావాక్కన్నదే - అది పశ్య నీకి మూలమైనది. అది పరమేశ్వరియే!

కాగా పరావాక్క పశ్య నీ మధ్యములుగా మారి వై ఖరిగా ప్రకటిం అవుతూ ఉన్నది-అని తెలియిచున్నదికదా! అందుచే మూగ వానియందు అనఱు వాక్క లేదు అనుట కుదరదు. మూగవానియందు ఊహాలు ఉన్నవి శబ్ద శరీరం ధరించకుండ ఊహాయు కదలజాలదు. వానియందు వై ఖరీవాక్కమాత్రమే లేదు. మధ్యమం వాక్క ఉన్నది-అని తెలియిచున్నది. ‘మూకమహాకవి’అనే శబ్దంలో “మూక” అంటే వై ఖరి వాక్క లేకపోవట మాత్రమేకాదు, మధ్యమ పశ్యంతులను గూడ పరావాక్కలోనికి నొక్కివేసిన వాడని అర్థం.

“గిరా మౌనంతు బాలానాం” నోరు మూసుకొని కూర్చుండట మౌనం కాదు. అది బాలుర విషయంలో మాత్రమే. మూగ అన్నా మౌనం అన్నా “నోరు విష్ణు మాటాడకుండా ఉండే అవస్థ” అనేది సామాన్యర్థం. మనస్సు మాటాడకుండా ఉండడమే నిజమైన మౌనం. అది మహామౌనం! అది అమృ ఒడిలోనికి జూరుకొనడం! పరావాక్కలో లీనం కావడం! మూకమహాకవి అనే దానిలోని పథమాంశమైన మూక శబ్దం యొక్క అర్థం ఇచ్చి. (పరా వాక్కలో లీనం కావడం)

ఇక “మహాకవి”

ఆయన పరావాక్కలో లీనుడై పోయి అమృయే తానై ఈ స్తోత్రం చెప్పేరు. పరావాక్కను మేలుకొలిపి దానిని వై ఖరిగా మార్చినారు. అందుచే మహాకవి!

ఈ విధంగా మూకమహాకని అనే శబ్దాన్ని కొంచెం అనుశీలిస్తే ఈ విధంగా మూకమహాకని అనే శబ్దాన్ని కొంచెం అనుశీలిస్తే అంత మహార్థాన్ని అనగా “సాధన-సిద్ధి” అనే రెండు అవస్థలలోని అంత ర్యాన్ని అది ప్రస్తుతం చేస్తుంది. ఆయన కవిత్వం అద్భుతంగా లోకోత్తరంగా ఉన్నదంటే ఆశ్చర్యం ఏముంది? ఆయన పేరే దానికి గల కారణాన్ని వివరిస్తోందాయే. ఆయన మూగవాడు! అందుచేతనే మహాకవి!

మహాకవి కాగోరువాడు మూగవాడు - పైన చెప్పిన రీలిలో మూగవాడు కావాలి. అపుడు మహాకవి అవుతాడు!

ఆ విధంగా వైఖరినే కాక మధ్యమా పశ్యంతులను గూడ కదలనీయని స్థితి చేకూర్చుకొనడానికి సాధనం ఏచెటి? అనే జిజ్ఞాస కలుగుతుంది కదా! దానికి సమాధానం కూడ ఆయనయే చెప్పినారు. ఆయన ఈ స్తుతిని మాత్రమే పలికినారు. అంటే ఈ ఐదువందల శ్లోకాలూ-పలికి మరల మహామానంలోనికి జారుకొన్నారు. కాగా ఈ పారాయణం మహామానానికి సాధనం. అమ్మి ఒడిని చేరుకొనని వాని కవితలో “లోచవి - వెలిచవి” రెండూ ఉండవు.

ఇది మూకమహాకవిని గూర్చి చిరకాలంగా నాలో ఉన్న అభిప్రాయము.

పండితులు ఈ మహాకవిని గూర్చి - ఆయన దూర్యాస మునీం ద్రుని అవతారం, దూర్యాస మునీంద్రులే మూకమహాకవిగా అవతరించి ఈ స్తుతిని రచించినారని కూడ అంటారు. దూర్యాసముని విరచితమైన “ఆర్యద్విషతీ” స్తవరత్నం ఉన్నది ధారాశ్వద్రి, భావగంభీరత మున్నగు కవితా గుణాలను పరిశీలిస్తే - ఆ స్తవరత్నము - ఈ పంచశతి - అన్నదమ్ములవలె కానవస్తాయి.

మూకపంచశతిలోని మొదటి వందశ్లోకాలు ఆర్యవృత్తాలై తేద్విషతిలోని శ్లోకాలన్నీ ఆర్యవృత్తాలే. ఒకటి రెండు మారులు మాత్రమే ఈ రెండు స్తుతులను పరించినవారు - ఏ శ్లోకం దేనిలోనడో విని గుర్తించలేరు.

రశనా లసజ్జమనయా రసనా జీవాతు చాప భాసురయా
శ్రుషూణాయుష్మరశరయా ప్రమాతం చి త్తం కయాపి వాసనయా॥

— అర్యద్విశతి

పరయా కాంచీపురయా పర్వత పర్యాయ పీన కుచభరయా
పరతంత్రా వయమనయా పంకజ సబహృచారి లోచనయా!

— మూకపంచశతి

ఇలా ద్విశతి మూకపంచశతివలె భవ్యకవితా సంపుటి. అందుచే
‘ధూర్యాసులవారే మూకకవిందులు’ అని పండితులు చెప్పే మాట
నిరాధారం కాదు. ఇలా కవితా సాధృశ్యమేకాక కామాక్షిమహదేవ
యొక్కాతలయాన్నినిలయంగా చేసికొని-నోరు మెషపకుండా కూర్చున్న
ధూర్యాసులవారి విగహన్ని కూడ దీనికి తార్కాణంగా చూపుతూ
ఉంటారు.

ఈ పంచశతిలోని శ్లోకాలను అర్థం వివరించాలంటే చాలా
తెలిసి ఉండాలి. మంత్రశాస్త్రము-యోగశాస్త్రము-అలంకారశాస్త్రము-
వేదాంతశాస్త్రము - ఉపనిషత్తులు - వ్యాకరణశాస్త్రము ఇలా ఉండే
సమస్త శాస్త్రములూ త్వుణుగా తెలిస్తేకాని-అపైన అంబికానుగ్రహానికి
పాత్రుడై ఉన్నపుడేకాని ఏని ఆర్థం సమగ్రంగా వివరించడం ఎవరి
కిన్ని సాధ్యంకాదు. అలా అని ఇవి “పణుగురాశ్ల”, ఏమీ అర్థం
కాశ్ల” అనుకొనరాదు గంగ దగ్గరకు ఎవరెంత పాత్ర తీసికొని వెడితే
అంత జలం లభిస్తుంది. ‘ఏడు చిన్నపాత్ర తెచ్చేడు’ ఏనికి నేను లభిం
పను’ అని గంగ వై ముఖ్యం చూపడం లేదు! పంచశతికూడ అట్టిదే.
మచ్చుకు ఒక శ్లోకం యొక్క భావం.

అహంతాఖ్య మత్కుం కబలయతి హో (ఖ్య) హాస్తహరిణీ
హరాత్మం విద్రూపం హరమహిషి! సస్యంకుర మనో
కటూక్క వ్యాక్షేప ప్రకట హరిపాశాణ పటలై
రిమా ముచ్చెచ రుచ్చాటయ రుటితి కామాక్షి కృపయా!

— మూకపంచశతి-స్తుతి 57